

PRÍLOHA A Prípadová štúdia č. 1

Mladistvý klient oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pochádza z neúplnej rodiny, rodičia sú rozvedení. Na rozvode sa manželia spoločne dohodli, ako dôvod rozvodu uvádzajú rozdielnosť názorov na výchovu detí, povahové nezhody, žiarlivosť bývalého manžela. Deti boli rozhodnutím súdu zverené do starostlivosti matky. Po rozvode sa otec detí odsťahoval z domácnosti, no s deťmi udržiava vzájomný kontakt, má s nimi dobrý vzťah, často sa navštevujú, svojej bývalej manželke pomáha i s ich výchovou. V súčasnosti pracuje ako opravár. Matka s deťmi obýva troj izbový byt, pracuje ako administratívna pracovníčka vo firme, finančné a sociálne pomery rodiny sú dobré. Klient má jednu staršiu sestru, ktorá v tomto čase navštevuje vysokú školu.

Klient v detstve zle znášal hádky svojich rodičov. Mal problémy už pri navštevovaní základnej školy. Tieto sociálnopatologické spôsoby správania sa prejavovali už od druhej triedy základnej školy, kedy sa oddeleniu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na neho opakovane sťažovali rodičia spolužiakov, ktorých vraj bezdôvodne napádal, ubližoval im, dokonca ich podľa slov jednej z matiek detí i psychicky týral. Podobne to opisovala i jeho triedna učiteľka, podľa ktorej bol chlapec nezvládnuteľný, agresívny, nedokázal sa sústrediť na prácu v škole, ubližoval spolužiakom, následkom čoho bol jeden z jeho spolužiakov hospitalizovaný na pedopsychiatrii. Matka klienta sa mu snažila dohovárať, ale správanie jej syna sa nezlepšilo, skôr zhoršilo. Preto v ôsmom ročníku základnej školy prestúpil na inú základnú školu, pričom ako dôvod matka uviedla zmenu kolektívu, vďaka ktorej by sa mohlo zlepšiť i správanie jej syna. Nestalo sa tak, chlapec bol i naďalej agresívny, narúšal výchovnovzdelávací proces, neprejavoval žiaden záujem o vyučovanie, výsledkom čoho bol i jeho zhoršený prospech, poškodzoval majetok školy, dokonca sa objavili i náznaky šikanovania slabších spolužiakov. Znovu bola podaná na v tom čase ešte maloletého sťažnosť zo strany rodičov jeho spolužiakov a následná žiadosť o jeho vylúčenie zo školy. Dôvodom bola obava rodičov o zdravie a bezpečnosť svojich detí.

Matka klienta ochotne spolupracovala so školou. Na rodičovské združenia síce nechodila, no na pohovory sa vždy dostavila. Dúfala, že sa správanie jej syna po prechode na inú školu zlepší, no opak bol pravdou. Rodičia boli natoľko pobúrení synovým správaním, že súhlasili s možnosťou dobrovoľného diagnostického pobytu ich syna v liečebnovýchovnom sanatóriu. Táto možnosť im bola ponúknutá zo strany školy, ktorá sa skontaktovala ako prvá s liečebnovýchovným sanatóriom.

Ešte pred nástupom na diagnostický pobyt bol klient hospitalizovaný asi tri týždne na detskej psychiatrii, kde bol vplyvom liekov utlmený, no problém sa tým nevyriešil. Počas umiestnenia dieťaťa v liečebnovýchovnom sanatóriu sa konal pohovor matky so sociálnym kurátorom, pri ktorom uviedla, že z listov od jej syna vycítila, že je psychicky vyčerpaný, pretože sú tam deti s poruchami správania, ktoré majú hrubý slovník, pričom na neho negatívne vplyvajú. Hoci sa vrátil domov na prázdniny, znovu sa musel vrátiť po dvoch mesiacoch do sanatória. Pri pohovore dieťaťa so sociálnym kurátorom bolo zjavné, že zmenu prežíva ťažko, bol utiahnutý, mlčanlivý, dokonca vedený v evidencii detí s poruchami správania. Prispelo k tomu na jednej strane jeho nevhodné správanie sa počas navštevovania základnej školy, avšak na strane druhej i spáchanie prečinu poškodzovania cudzej veci. Pretože ešte pred nástupom mladistvého na dobrovoľný diagnostický pobyt sa stihol dopustiť prečinu poškodzovania cudzej veci spolupáchateľstvom, keď nastriekal na priečelie objektu materskej školy na omietku steny čiernym sprejom nápis, čím spôsobil škodu vo výške cca 166 eur. Okresný prokurátor však podmiennečne zastavil trestné stíhanie, nakoľko sa mladistvý ku skutku dobrovoľne priznal, predtým nebol nikdy trestne stíhaný, ani priestupkovo riešený. Bola mu však udelená skúšobná doba v trvaní jedného roka.

V liečebnovýchovnom sanatóriu bol mladistvý umiestnený vyše pol roka, avšak keď sa vrátil do školy, opätovne sa začalo prejavovať jeho nevhodné správanie, nedisciplinovanosť, výrazne zhoršený prospech, drzé a provokatívne správanie. Matka uviedla, že po návrate syna zo sanatória spozorovala, že sa syn dokáže v rodinnom prostredí priznať ku svojim nedostatkom a vie si priznať chyby vo svojom správaní, ale nemá takmer žiadnu snahu zmeniť svoje správanie v triednom kolektíve. Obáva sa, že jej syn môže byť členom extrémistickej skupiny, ktorá môže mať vplyv na jeho správanie.

Pri pohovore mladistvého so sociálnym kurátorom bolo vidieť jeho očividnú snahu dokončiť základnú školu a pokračovať v štúdiu ďalej na strednej odbornej škole. Pri opakovanom výchovnom pohovore prisľúbil, že sa v škole zmení, keďže sa už aj v domácom prostredí polepšil. Tak sa aj stalo, pretože pokračovanie v ďalšom štúdiu bolo pre neho dostačujúcou motiváciou, aby ukončil základné vzdelanie.

Prešiel sotva rok, a matka klienta sa dostavila na oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, pričom sa sťažovala na opätovné problémové správanie svojho syna, ktoré spočívalo v jeho zúčastnení sa na hromadnej bitke, pri ktorej s viacerými kamarátmi napadol fyzickým útokom istého mladíka.

Dopustil sa tak hrubej neslušnosti a bol odsúdený za prečin výtržníctva na trest odňatia slobody v trvaní tri mesiace. Okresný prokurátor však uzatvoril s obvinenými Dohodu o vine a treste a trest mu bol podmiennečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní osemnástich mesiacov.

Na podnet matky bol teda uskutočnený výchovný pohovor sociálneho kurátora s mladistvým, pri ktorom uviedol, že škola ho nebaví, no chce si ju dokončiť, aby mal doklad o skončení štúdia. Uvádza, že od incidentu hromadnej bitky zmenil partiu, trávi menej času vonku s kamarátmi a radšej pri počítači. Tvrdí, že aj keď má v škole problémy prevažne s rómskymi spoluobčanmi, nestýka sa s pravicovými extrémistami. Najradšej by zmenil školu, jeho snom je navštevovať školu v inom meste, kde by býval na internáte a v ktorom má veľa priateľov. Nie je takmer vôbec empatický, nevedomuje si ako trápi svojím správaním matku.

S mladistvým mal byť znovu uskutočnený výchovný pohovor, avšak na ten sa už nedostavil. Po konzultácii s matkou sama uviedla, že jej syn už chodí do školy v inom meste, kde býva na internáte. Ďalej skonštatovala, že zmena prostredia tento krát synovi pomohla, splnil sa mu sen, má snahu dokončiť si školu, správa sa v rámci normy.

Napriek zlepšenému správaniu sa klienta, odporúčame pokračovať vo výchovných pohovoroch so sociálnym kurátorom, aby sa tým podporilo usmernenie klienta k uvedomovaniu si zodpovednosti za svoje konanie.

PRÍLOHA B Prípadová štúdia č. 2

Mladistvá klientka oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pochádza z neúplnej rodiny, vyrastala v milieupatickom prostredí, jej otec dlhodobo nepracoval, mal agresívne sklony, spolu s matkou klientky mali manželské problémy, preto sa rozhodli žiť oddelene. Otec si po čase našiel priateľku, avšak kontakt s deťmi udržiaval, navštevoval ich. Počas jednej z návštev, keď sa rozhodol prespať v dome, spáchal samovraždu intoxikáciou chemikáliami. Deti vinili z tejto skutočnosti svoju matku. Tá je v súčasnosti zamestnaná, pracuje často i nad rámec pracovnej doby, z čoho vyplýva, že nie vždy má dohľad nad správaním svojich detí. Klientka žije v rodinnom dome s matkou, starými rodičmi a dvoma mladšími sestrami, ktoré si riadne plnia povinnú školskú dochádzku. Finančné a sociálne pomery rodiny sú dobré.

Približne pol roka po otcovej smrti sa začalo prejavovať nevhodné správanie klientky voči svojej matke i starej matke. Vplyvom rozvíjajúcej sa puberty mala potrebu byť stredobodom pozornosti, čo sa prejavilo v nadmernej starostlivosti o výzor, v nezaujme o školu, v potulovaní sa po uliciach a pohostinstvách v nočných hodinách, v nedodržiavaní večerného príchodu domov, v agresivite, výbušnosti. Matka postupne prestávala zvládať výchovu svojej dcéry, ktorá začala fajčiť, požívať alkoholické nápoje a začala sa stýkať s dospelými chlapmi, prevažne rómskeho pôvodu, pričom nie je vylúčené, že s nimi nadväzovala i pohlavný styk. Ako sama uvádza páčil sa jej život bez uznávania spoločenských noriem.

Jedného dňa odišla bez udania dôvodu z domu, svojej sestre povedala, že ide do mesta na nákupy. Pravdou bolo, že šla za svojou kamarátkou, ktorá bývala na jednej z ubytovní určených pre zamestnancov istého podniku. Tu sa zdržiavala v izbe kamarátky s viacerými mladíkmi, pričom v nadmernom množstve popíjali alkoholické nápoje. Bola značne pod vplyvom alkoholu, uviedla, že sa prebrala až pri pohlavnom styku s doposiaľ neznámym chlapcom. K pohlavnému styku ju vraj nikto nenútil. Na ďalší deň ku doktorovi nešla, pretože ju nič nebolelo. Uviedla, že bola celý deň s kamarátmi v pohostinstve, následne večer znovu požívali alkohol, no dokázala už vnímať a korigovať svoje správanie. Nesúložila už s nikým. Keď na ďalší deň šla dole schodmi, stretli ju policajti, ktorí ju vzali so sebou na policajné oddelenie. Následne bola obvinená zo spáchania priestupku vo veci nezvestnosti a vypočutá vo veci sexuálneho zneužívania. Ku svojej výpovedi však uviedla, že pohlavný styk, ktorý mala, nebol jej prvou skúsenosťou. Tú vraj mala už pred pol rokom s chlapcom, ktorý údajne vedel, že jej vek nepresahuje vekovú hranicu pätnásť rokov, to mu však neprekážalo a takisto ani klientke.

Po príchode klientky z ubytovni domov sa opakovane prejavovali výrazné poruchy v jej správaní ako v domácom prostredí, tak aj v prostredí rovesníkov v škole. Na základe toho sa matka klientky rozhodla na vlastný podnet navštíviť oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktoré o nevhodných prejavoch v tom čase ešte maloletej už bolo informované vďaka spolupráce s orgánmi činnými v trestnom konaní. Sťažovala sa okrem iného aj na neskoré príchody svojej dcéry, ktorá sa domov vracala často až v raňajších hodinách, niekedy domov vôbec neprišla. Sociálny kurátor sa telefonicky spojil s pedopsychiatrickou, ktorá na základe odborného vyšetrenia vyjadrila súhlas s umiestením klientky na psychiatrii. Pedopsychiatricka diagnostikovala u klientky výrazné poruchy správania, pričom upozornila hlavne na nebezpečenstvo promiskuitného spôsobu existencie, pretože maloletá sama uviedla, že mala sexuálny pomer s rôznymi neznámymi partnermi.

Počas pobytu na psychiatrii bola klientka negativistická s agresívnymi sklonmi, preto bola nevyhnutná medikamentózna liečba. Matke bol preložený návrh pedopsychiatričky na umiestnenie maloletej do výchovného zariadenia. Po poučení na oddelení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sociálnym kurátorom a po konzultácii s riaditeľom zariadenia sa matka rozhodla pre dobrovoľný pobyt svojej dcéry v Reedukačnom domove pre mládež na dobu troch mesiacov.

Po dvoch mesiacoch sa dostavili na oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately matka s dcérou, ktorá bola v tom čase doma na prázdninách. Matka spozorovala výrazné zmeny v správaní sa dcéry k lepšiemu, čomu nasvedčoval zlepšený prospech v škole. Sociálny kurátor počas stretnutia spozoroval zmeny vo výzore, postoji, dokonca klientka dokázala rozlišovať normy a hodnoty, prestala s fajčením a vďačila svojej matke, že ju umiestnila do zariadenia. Bola im ponúknutá ďalšia spolupráca s oddelením sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v prípade potreby. Po troch mesiacoch bola teda klientka prepustená z Reedukačného domova pre mládež.

Prešli sotva dva mesiace a u klientky sa znovu začali prejavovať nevhodné spôsoby správania. Dopustila sa krádeže mobilného telefónu. Ku skutku sa však priznala, mobilný telefón bol vrátený pôvodnému majiteľovi. Skutok sa ďalej neriešil pre nedostatočnú vekovú hranicu klientky, ktorá v tej dobe nebola ešte trestne zodpovedná. O pol roka neskôr sa konal opakovaný výsluch klientky vo veci zločinu sexuálneho zneužitia. Na predchádzajúcej výpovedi trvala. Mladíka, s ktorým mala na ubytovni sexuálny styk a ktorý mal byť obvinený zo zločinu sexuálneho zneužitia maloletej, stretla vtedy prvýkrát

a takisto aj ostatných mladíkov, s ktorými v tom čase používala alkoholické nápoje. Priezviská ani adresy uviesť nevedela, no tvrdila, že by ich dokázala identifikovať.

Po absolvovaní základnej školy začala klientka navštevovať strednú odbornú školu. Už počas prvého ročníka bolo u klientky vykazované záškoláctvo, keďže zo strany školy bolo poslané oddeleniu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately oznámenie o zanedbávaní povinnej školskej dochádzky. Matka následne kontaktovala triednu učiteľku, že jej dcéra odišla z domu bez udania dôvodu údajne do Rakúska so staršou kamarátkou. Mimo domu bola tri týždne, po návrate domov nastúpila do školy.

Po sotva mesiaci sa matka osobne dostavila na oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, pričom uviedla, že dcéra odišla z domu a že znovu nechodí do školy a matku nerešpektuje. Matka dieťaťa bola sociálnym kurátorom poučená, aby odchody svojej dcéry z domu ohlasovala orgánom činným v trestnom konaní, nakoľko sa situácia v rodine znova zhoršovala. Svedčila o tom i skutočnosť, že zo strany školy boli oddeleniu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately opakovane zasielané oznámenia o zanedbávaní povinnej školskej dochádzky, teda u klientky bolo znovu vykazované záškoláctvo. Matka bola sociálnym kurátorom taktiež poučená o svojich zákonných povinnostiach spojených so školskou dochádzkou dcéry ako aj o fakte, že za dcéru je právne zodpovedná a že úteky dcéry z domu môžu byť spojené s trestnou činnosťou.

S cieľom dosiahnuť zlepšenie v správaní sa mladistvej odporúčame osvetu a zmenu postoja klientky k sexuálnemu životu. Je potrebné rozvíjať citovú väzbu matky s dcérou a pokračovať vo výchovných pohovoroch sociálneho kurátora s klientkou formou priameho sociálnovýchovného pôsobenia.

PRÍLOHA C Prípadová štúdia č. 3

Mladistvý klient oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pochádza z dysfunkčnej rodiny, vyrastal v milieupatickom prostredí. Rodičia sú rozvedení, matka udáva, že prvé nezhody začali už krátko po uzatvorení manželstva. Po narodení dieťaťa sa problémy prehĺbovali v dôsledku rozdielnosti pováh a nejednotných názorov. Otec začal mať agresívne sklony, dokonca prišlo z jeho strany i k fyzickým útokom na matku. Stratil prácu, neprispieval na chod domácnosti, ani na dieťa. Od tej doby je dlhodobo nezamestnaný. Keďže sa jeho agresivita stupňovala, matka sa rozhodla pre rozvod manželstva, ktorý bol prospešný ako pre ňu, tak i pre dieťa. Súd zveril maloletého syna matke a otca zaviazal platiť výživné. Po približne dvoch rokoch od rozvodu manželstva otec s matkou na krátky čas obnovili spolužitie, narodilo sa im ďalšie dieťa, dcéra, ktorá bola rozsudkom súdu taktiež zverená do starostlivosti matky. Matka sa v súčasnosti snaží otvoriť si lekárňu, o deti sa však dôkladne stará. Klient býva spolu s matkou a mladšou sestrou v byte svojej starej matky, pričom ich finančné a sociálne pomery sú dobré.

Pred rokom sa na oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately dostala signalizácia zo strany matky otca dieťaťa o narušenom rodinnom prostredí. Hlavným zdrojom rozporov bol otec dieťaťa, ktorý aj naďalej trpel agresívnymi sklonmi, mal však záujem stretávať sa so svojím synom. Ten bol v minulosti viackrát svedkom toho, ako otec fyzicky napádal jeho matku. Vplyvom tejto skutočnosti sa z vynikajúceho žiaka postupne stal podpriemerný žiak, ktorému dokonca hrozilo opakovanie ročníka.

Matka so synom sa na predvolanie dostavili na oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, pričom vyjadrila podozrenie, že otec syna vydiera, vraj ak nebude stáť pri ňom, predá mu jeho zbierku veteránov. Tiež sa sťažovala na nevhodné správanie svojho syna a nezáujem o školu. Ten bol spôsobený častou zmenou školy, najskôr prešiel zo základnej školy na osemročné Gymnázium a potom znova na inú základnú školu, kde však do kolektívu nezapadol, čo bolo hlavnými dôvodmi vysokej absencie. Klient pri rozhovore so sociálnym kurátorom odôvodňoval sťažnosti matky na jeho neprimerané správanie tým, že žije v stresujúcich podmienkach - rodičia sa neustále sťažujú jeden na druhého, priznal, žeby bol rád, keby otec žil spolu s nimi v domácnosti, no uvedomoval si, že to nie je možné kvôli agresivite otca. Klient sa ďalej vyjadril, že by rád zmenil otcove správanie, rád trávi čas s otcom, ktorý ho vozí na autách, avšak nie sú pre neho natoľko dôležité, aby ho otec nimi vydieral. Tiež sociálnemu kurátorovi prisľúbil, že školu bude riadne navštevovať. Pri pohovore bolo tiež zistené, že dieťa netrávi voľný čas efektívne, nemá žiadnu záujmovú činnosť, buď sa učí alebo sa hrá na počítači.

Na podnet matky bol uskutočnený pohovor sociálneho kurátora s otcom dieťaťa, počas ktorého sa otec správal autoritatívne, tvrdil, že v minulosti už zničil niekoľko ľudí, ale len v prípade, ak mu robili problémy. Jeho myšlienky neboli súvislé, mal tendenciu preskakovať z jednej témy do druhej, ťažko sa s ním komunikovalo. Predstavy a závery, ktoré otec dieťaťa predkladal sociálnemu kurátorovi boli nereálne až paranoidné. Neustále tvrdil, že chce niekto ublížiť jemu, jeho exmanželke i deťom. Ešte v ten istý deň kontaktoval telefonátom oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, pričom obviňoval svoju matku, že robí rozkoly v rodine. Údajne svoju exmanželku podporoval vo všetkých rozhodnutiach a viackrát jej v minulosti pomohol. Žiadal oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o spoluprácu pri riešení rodinného problému.

Po pár dňoch sa na oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately nečakane dostavila stará mama klienta, ktorá s ním, s jeho sestrou a matkou žije v jednom byte. Sťažovala sa, že vnuk nechodí do školy, odišiel ku svojmu otcovi, ktorý s ním manipuluje a vyhráža sa mu, že predá jeho obľúbených veteránov. Na základe uvedenej skutočnosti sa sociálny kurátor telefonicky spojil s otcom klienta. Chcel vedieť dôvod, prečo jeho syn nie je v škole. Otec uviedol, že nemá u neho potrebné knihy, no prisľúbil, že pôjde spolu so synom pre knihy k matke. Stará matka sa tiež sťažovala, že domácnosť, v ktorej bývajú je niekoľkokrát denne permanentne atakovaná telefonátmi otca dieťaťa, ktorý takisto telefonuje i do školy, ktorú klient navštevuje a tiež na oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Telefonáty otca na oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa postupne začali opakovať i niekoľkokrát denne. Neustále sa sťažoval na svoju exmanželku, že v nadmernej miere požíva spolu s jej matkou alkoholické nápoje. Vraj pre ňu nie je nikto vhodný, čomu svedčí i časté striedanie škôl pre syna. Zveril sa sociálnemu kurátorovi, že svojej exmanželke chce pomôcť s otvorením lekárne, aj keď má obavy ako to zvládne, keďže je údajne často pod vplyvom alkoholu. Bolo evidentné, že otec chcel dosiahnuť vyňatie dieťaťa zo starostlivosti matky. Poprosil sociálneho kurátora o pohovor so synom, avšak bez prítomnosti matky, aby tak dokázal sám zdefinovať svoje problémy a očakávania. Pohovor sa uskutočnil na podnet otca, ale i na základe vážneho zistenia: klient pod vplyvom rodinných nezhôd a neustáleho striedania pobytu u matky a otca vykonával malú i veľkú potrebu na rôznych miestach v byte, mimo toalety. Odôvodňoval to tým, že ich kúpeľňa je práve v rekonštrukcii. Počas pohovoru sa vyjadroval inak ako v prítomnosti matky, otvorene vystupoval proti otcovým názorom.

Klient uviedol, že jeho matka nepožíva alkohol, ak aj áno, tak iba v malých množstvách a to v prípade, že ju k tomu nahovára stará matka. Priznal sa, že sa hanbí za skutočnosť, že navštevuje oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, no napriek tomu súhlasil s návrhom sociálneho kurátora, že sa budú stretávať raz týždenne, pričom sa bude sledovať jeho správanie i prospech v škole. Na žiadosť sociálneho kurátora bola zo školy zaslaná správa o klientovi, teda ich žiakovi, z ktorej bolo evidentné, že obaja rodičia majú záujem o to, aby si ich dieťa pravidelne plnilo povinnú školskú dochádzku.

Snaha rodičov však nebola postačujúca, aby sa problém vyriešil. Keďže opakovanými pohovormi s klientom sa situácia nevyriešila, na podnet psychologičky, ktorá participovala na sanácii rodinného prostredia, matka súhlasila s hospitalizáciou klienta a s dobrovoľným diagnostickým pobytom na pedopsychiatrii. Aj keď prvotne bolo signalizované problémové správanie klienta, vyšetrením sa zistilo, že dieťa trpí rodinnou situáciou, počas hospitalizácii vykonával potrebu vyprázdňovania riadne. Neboli diagnostikované poruchy správania, iba latentné záškoláctvo. Hospitalizácia trvala vyše mesiaca. Otec klienta najskôr nesúhlasil s umiestnením dieťaťa na pedopsychiatrii, no po ukončení pobytu syna vyjadril spokojnosť. Výsledky v škole sa zlepšili a upravili sa i problémy s vyprázdňovaním syna na rozličných miestach v byte. Odbornými diagnózami bolo zistené, že problém spočíval v riešení sporov medzi rodičmi prostredníctvom dieťaťa.

Rodinná situácia sa však naďalej nezlepšila, otec klienta neustále telefonátmi atakuje oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, je paranoidný, vymýšľa si, zveličuje a dotvára fakty nepravdivými údajmi, vyvoláva konflikty, neustále nabáda syna proti matke, prenasleduje rodinu. Syn sa mu dokonca vyhýba, hanbí sa za jeho správanie, chce zostať bývať s matkou, ktorá sa vzdala sna otvoriť si lekárňu. V súčasnosti pracuje v nemocnici, chce sa naplno venovať synovi.

Na základe uvedených skutočností a neprimeraného správania sa otca odporúčame, aby otec klienta absolvoval psychologické vyšetrenie. Tiež by bolo vhodné sledovať situáciu v rodine naďalej, resp. pokračovať v sledovaní správania sa klienta.

PRÍLOHA D Prípadová štúdia č. 4

Mladistvá klientka oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pochádza z neúplnej rodiny, narodila sa slobodnej matke. Otec dieťaťa sa k otcovstvu dobrovoľne priznal, od narodenia dieťaťa však prispieval iba polovičnou sumou súdom určeného výživného. Matka sa po čase zoznámila s novým partnerom, s ktorým uzatvorila manželstvo. Narodilo sa jej ďalšie dieťaťa - syn a teda nevlastný brat klientky. Vzťahy s rodinou má klientka vážne narušené, keďže s bratom má spoločnú iba matku a otčím prejavuje záujem iba o svojho vlastného syna. Biologický otec klientky sa o svoju dcéru nezaujíma, neudržiava s ňou kontakt. Ide o občana, ktorý má problémy s alkoholom. Rodina obýva trojizbový byt, ich sociálne a finančné pomery sú na požadovanej úrovni, vyskytuje sa však manželský nesúlad.

Problémy sa začali prehlbovať približne pred dvomi rokmi, keď bolo oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately telefonicky kontaktované základnou školou, ktorú klientka navštevovala. Sťažnosti zo strany školy sa týkali skrytého záškoláctva klientky. Tá si dokázala zabezpečiť presvedčivé ospravedlnenky, ktoré vykryli jej absenciu, dokonca jej vlastná matka pomáhala pri vybavovaní ospravedlneniek. Mylne sa domnievala, že situáciu má pod kontrolou. Postupne sa však začala dozvedieť, že dcéra chodí poza školu, že sa stýka s nevhodnou spoločnosťou, čoho následkom bola skutočnosť, že z domu začali miznúť peniaze, klientka chodila domov vo veľmi neskorých hodinách, často neprišla domov vôbec, nerešpektovala príkazy a zákazy svojich rodičov. To bolo podnetom k tomu, že matka klientky spolu s jej manželom, teda nevlastným otcom mladistvej prejavili záujem riešiť tieto výchovné problémy.

S klientkou sa opakovane pracovalo, vďaka spolupráce so základnou školou a s Mestským úradom bolo uskutočnených niekoľko výchovných pohovorov, na ktorých uvádzala, že sa bojí chodiť do školy, nakoľko nezapadla do kolektívu, bola z neho vyčleňovaná, čo hraničilo i so šikanovaním. Tieto tvrdenia sa neskôr ukázali ako nepravdivé. Klientka často klamala spolužiakov o svojom predchádzajúcom živote. Jej klamstvá boli absurdné, až smiešne. V deviatom ročníku prestúpila na inú základnú školu. Ani tu si však nevedela uviesť, že svojím správaním a klamstvami sama vyvoláva problémy a tým nezapadá do školského kolektívu. Napriek tomu bola neustále vyvíjaná snaha matky aj oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o prestup klientky na inú základnú školu, no bezvýsledne - vzhľadom na vyťaženosť škôl a klientkinu minulosť, ktorú si školy overovali. Výchovné pohovory s klientkou však k náprave sociálnopatologických prejavov správania ani zďaleka nevedli.

Na základe matkinho súhlasu bola klientka umiestnená na dobrovoľný diagnostický pobyt v Reedukačnom centre pre mládež. Hlavným dôvodom boli úteky z domu, záškoláctvo a podozrenie z prostitúcie, resp. kupliarstva (táto vec je v súčasnosti v trestnoprávnom konaní). V zariadení bola klientka navštívená sociálnym kurátorom, pričom s ňou bol uskutočnený pohovor, počas ktorého prisľúbila zmenu svojho správania. Po návrate domov však ignorovala komisionálne skúšky na základnej škole. Na návrh psychologičky, ktorá s rodinou pracovala bola následne klientka dobrovoľne hospitalizovaná na pedopsychiatrickom oddelení Fakultnej nemocnice. Výsledkom týždňového pobytu bolo odporúčanie detskej psychiatričky na umiestnenie klientky v Reedukačnom zariadení do osemnástich rokov života. Krátky pobyt na pedopsychiatrii totižto nesplnil svoj účel.

Na základe predvolania sa klientka spolu s matkou dostavili na oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Uskutočnil sa výchovný pohovor sociálneho kurátora s klientkou, počas ktorého bolo správanie a vystupovanie klientky sebavedomé a neprimerané veku. Bolo to spôsobené skutočnosťou, že sa vo voľnom čase stretávala výlučne so staršími kamarátmi v patologickom prostredí. Mala taktiež odmietavé postoje hraničiace s rebéliou, arogantné správanie voči rodičom a problém rešpektovať autority. Mladistvá uviedla, že často strieda sexuálnych partnerov, rozhoduje u nej solventnosť a drahé autá. Dodala, že počas útekov často prespáva v hoteloch s klientmi, no stalo sa, že prespala už aj v rôznych pivniciach. Stretáva sa najmä s rómskymi spoluobčanmi. Problémy s rodičmi odôvodňovala tým, že jej nedoprajú slobodu, ktorú ona potrebuje. Na záver pohovoru jej bola doporučená návšteva psychológa alebo psychiatra, no na dohodnutý termín sa nedostavila.

Rodičia napriek všetkému dávali klientke šancu na polepšenie, aj keď sa klientka hlásila k štýlu „emo“ a matku vydierala tým, že si podrezávala žily na rukách. S rodičmi takmer vôbec nekomunikovala a mladšieho brata nemala rada. Keď rodičia odchádzajú do práce, ona ešte spí a domov sa vracia veľmi neskoro. Keď matka od klientky vyžaduje pomoc, reaguje podráždene alebo sa neprimerane smeje. Klientka rodičom dokonca klamala, že na oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately chodí pravidelne raz týždenne. Na základe zistených skutočností a z dôvodu pretrvávania vážnych porúch správania, ktoré mohli vážne poškodiť klientkin psychický a sociálny vývoj, bol sociálnym kurátorom navrhnutý pobyt v zariadení, ktoré plní úlohy odbornej diagnostiky. Oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately žiadalo Okresný súd o vydanie výchovného opatrenia a predbežného opatrenia nad klientkou, ktorá by na základe toho mohla byť umiestnená do starostlivosti Diagnostického centra.

K umiestneniu do Diagnostického centra však neprišlo, pretože klientka si jedného dňa zobrala svoje veci, nikomu nič nepovedala a odišla z domu. Na úteku bola takmer rok, pričom deväť mesiacov strávila v Rakúsku, kde vykonávala prostitúciu. Bolo po nej vyhlásené pátranie a keď ju pracovníci orgánov činných v trestnom konaní okolo pol noci našli, bola rozsudkom súdu, ktorý jej nariadil diagnostický pobyt, umiestnená v Diagnostickom centre.

Ani v zariadení nie je klientkino správanie ideálne. Matka sa obáva, aby sa jej dcéra znovu neskontovala s kupliarmi, ktorí jej sprostredkovali klientov. Taktiež sa obáva, aby si jej dcéru nevyhľadali oni sami, pretože sú v tomto čase obvinení z trestného činu kupliarstva, za ktorý im hrozia vysoké pokuty, keďže sa jedná o mladistvú klientku. Jej dcéra je totižto jednou z mála svedkov, ktorá je ochotná svedčiť. Mladistvá bola navštívená v zariadení sociálnym kurátorom, ktorý sa počas návštevy dozvedel, že klientka nemala problémy s adaptáciou, avšak s komunikáciou s ostatnými chovankyňami, pričom neustále vyhľadávala spoločnosť dospelých ľudí. K prostitúcii sa dobrovoľne a bez zábran priznáva. Pri rozhovore so sociálnym kurátorom mladistvá uvádza, že s prostitúciou začala vlastne z protestu, keďže sa jej otčim nevenoval, uprednostňoval svoje dieťa pred ňou a ona žiarlila na nevlastného brata.

V súčasnosti matka s dcérou pravidelne komunikuje telefonicky a písomne, formou listov. Matka nemá predstavu ako by zvládla po psychickej stránke osobný kontakt s dcérou. Sama nevie, či prešlo dostatok času, aby bola rodina pripravená na návrat dcéry domov. Klientka stratila v minulosti dôveru svojej matky, ktorá si sama nie je istá, či by dcére znovu dokázala veriť. Návrh na ústavnú starostlivosť podala sama matka a na základe toho bolo klientke rezervované miesto v Reedukačnom centre, kde bude umiestnená následne po skončení diagnostického pobytu.

S cieľom dosiahnuť zmenu postojov a správania sa mladistvej odporúčame osvetu v sexuálnej oblasti, aby klientka sama dokázala prehodnotiť svoj predchádzajúci sexuálny život. Je potrebné rozvíjať citovú väzbu matky s dcérou a pokračovať vo výchovných pohovoroch sociálneho kurátora s klientkou.

PRÍLOHA E Prípadová štúdia č.5

Maloletí klienti oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pochádzajú z neúplnej a dysfunkčnej rodiny. Päť súrodencov sa narodilo slobodnej matke postupne. Pri narodení prvého dieťaťa matka s jeho otcom nežila v spoločnej domácnosti, bývala u svojich rodičov. Keďže otec dieťaťa neplatil výživné, matka podala návrh na súd, v ktorom žiadala, aby súd otca zaviazal platiť určitú sumu výživného a dieťa zveril do starostlivosti matke. Na výške výživného sa rodičia prvorodenej dcéry dohodli.

Už od narodenia prvého dieťaťa sa začali prehlbovať prvé problémy, ktoré súviseli s obmedzeným stretávaním sa otca s dcérou. Na oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa dostavili obaja rodičia dieťaťa, pričom sa sťažovali na matku matky dieťaťa, ktorá vraj bránila otcovi stretávať sa s dcérou, dokonca i matku dieťaťa obmedzovala, brala jej dcéru. Na základe uvedených skutočností bolo vykonané šetrenie v rodine, pri ktorom bolo zjavné, že stará matka strážila dieťa pod vplyvom alkoholu, dieťa však bolo pokojné, nič mu nechýbalo. Pani uviedla sociálneho kurátorovi, že jej dcéra uteká z domu za otcom dieťaťa, pravdepodobne je znovu tehotná.

Po určitom čase matka s otcom dieťaťa spoločne obnovili spolužitie, našli si byt, v ktorom platili nájomné. Postupne sa im narodili ďalšie dve dcéry, no otec na ne neprispieval. Súd zveril deti do osobnej starostlivosti matke a otca zaviazal platiť výživné. Otec detí sa však v tom čase už nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody, preto sa matka odsťahovala spolu s deťmi ku svojmu nevlastnému otcovi.

Po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody sa otec detí dostavil na oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, navštívil sociálneho kurátora pre dospelých. Uviedol, že deti bol navštíviť, no ich matka už žije s iným mužom a čaká s ním dieťa. Sťažoval sa i na hygienu v dome, v lokalite Orechov dvor. Na podnet otca boli v rodine vykonané viaceré šetrenia, hygiena bola na slabšej úrovni, no matka prisľúbila nápravu. Narodilo sa jej v poradí štvrté dieťa, dcéra, ktorá mala srdcovú chorobu, preto bola hospitalizovaná v nemocnici. Šetreniami sa zistilo, že dieťa bolo zanedbávané matkou, k čomu sa prikláňala i pedopsychiatrička, ktorá navrhovala umiestnenie najmladšej dcéry v dojčenskom ústave. Taktiež sa sociálnemu kurátorovi sťažovala na matkino nerešpektovanie kardiologických vyšetrení, žiadala opätovné prešetrenie pomerov v rodine a nápravu. Šetrením v rodine sa ukázalo, že hygiena bola na nižšej úrovni, matka bola poučená a upozornená na možné dôsledky nerešpektovania potrebných vyšetrení.

Prešiel sotva mesiac a najmladšia dcéra bola hospitalizovaná v nemocnici kvôli infekcii dýchacích ciest. Počas pobytu v nemocnici sa zistilo, že jej nebol po predchádzajúcom

prepustení podávaný liek, ktorý je pre ňu životne dôležitý. Znovu vyšlo na povrch zanedbávanie zo strany matky. Na podnet Fakultnej nemocnice bolo uskutočnené šetrenie, počas ktorého boli matke vysvetlené následky zanedbania dávkovania lieku. Hygiena bola i naďalej na nízkej úrovni. Matka uviedla, že so svojím druhom už nežije, avšak na dieťa jej prispieva, zatiaľ čo otec predchádzajúcich troch detí neplatí na svoje deti súdom určenú výšku výživného. Bola jej vysvetlená a ponúknutá možnosť spísania exekúcie.

Oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately po určitej dobe kontaktoval telefonicky sociálny pracovník Fakultnej nemocnice, pretože bola znovu zistená nulová hodnota hladiny lieku, ktorý je pre život najmladšej dcéry nevyhnutný. Vyjadril názor, že by bolo možno vhodnejšie umiestniť dieťa do Detského domova, aby sa tým predišlo hrozbe, že by dieťa mohlo i zomrieť. Na základe uvedenej skutočnosti bolo uskutočnené ďalšie šetrenie, počas ktorého matka tvrdila, že predpísaný liek dcére podávala pravidelne a nevedela si vysvetliť jeho nulovú hladinu. Opätovne bola sociálnym kurátorom upozornená na vážnejšie opatrenia v prípade zanedbávania starostlivosti o dieťa.

Upozornenia nespĺnili takmer vôbec svoj účel. Na oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa dostavila sestra matky detí, ktorá vyjadrila vážne podozrenie, že matku s deťmi chcú vystáhnúť z lokality Orechov dvor kvôli vysokému nedoplatku na nájomnom. Jej tvrdenia sa ukázali ako pravdivé. Matka s deťmi bola vďaka spolupráce s Mestským úradom umiestnená v Domove pre osamelých rodičov. Pri výchove detí jej v značnej miere pomáhala jej sestra, ale pomáhala jej i po finančnej stránke. V zariadení bola rodina navštívená sociálnym kurátorom. Pri návšteve sa matka priznala k ďalšiemu tehotenstvu so svojím bývalým druhom. Na základe zistených skutočností bolo kolíznym opatrovníkom navrhnuté nariadenie ústavnej starostlivosti a vydanie predbežného opatrenia, ktoré sa týkalo všetkých štyroch detí. Nakoľko ich výchova bola ohrozená a zanedbávaná, rodičia matky detí už nežili, sestra matky nemala vhodné podmienky, aby si deti mohla vziať do pestúnskej starostlivosti, rozhodol súd o dočasnom zverení detí do starostlivosti Detského domova. Maloleté deti boli umiestnené do jednej rodinnej bunky, žiadne výrazné adaptačné problémy sa nevyskytli. Oddelením sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately bola odporúčaná ich príprava na náhradnú rodinnú starostlivosť. Taktiež bol sociálnym kurátorom uskutočnený pohovor so sestrou matky detí, ktorá uviedla, že jej sestra sa presťahovala ku druhovi, ktorý býva v chatrči na Orechovom dvore. Tiež skonštatovala, že deti si nemôže vziať do pestúnskej starostlivosti, pretože býva u svojej krstnej matky spolu s deviatimi inými ľuďmi. Bolo jej oznámené, že deti budú evidované ako vhodné na náhradnú rodinnú starostlivosť. V zozname žiadateľov sa

však nenašli takí, ktorí by boli ochotní prijať mnohopočetnú skupinu súrodencov, preto boli deti zaradené do profesionálnej rodiny zamestnancov Detského domova.

Matka neustále sľubovala, že navštevovať deti v Detskom domove bude častejšie a pokúsi sa zlepšiť podmienky na bývanie, aby deti mohli byť prinavrátené znovu do jej starostlivosti. No naďalej navštevovala deti iba jej sestra, ku ktorej majú deti pekný vzťah. Bolo preto uskutočnené spoločné šetrenie viacerých pracovníkov oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, spolu so sociálnou pracovníčkou Mestského úradu a detskou lekárkou, počas ktorého bolo skonštatované, že prostredie je nevyhovujúce pre výchovu dieťaťa, keďže matke sa narodilo v poradí piate dieťa, syn. Preto bol spísaný návrh na nariadenie ústavnej starostlivosti a vydanie predbežného opatrenia na maloletého syna. Matka odmietala, aby jej syn bol umiestnený v Detskom domove, preto Detský domov vydal dieťa orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a ten ho následne odovzdal matke, ktorá znovu prisľúbila nápravu. Náprava rodinných a bytových pomerov skutočne nastala, preto bol podaný sociálnym kurátorom návrh na zrušenie ústavnej starostlivosti a predbežného opatrenia nad všetkými deťmi. Šetrením bolo zistené, že pominuli dôvody, pre ktoré boli deti umiestnené v Detskom domove.

Náprava pomerov však bola iba dočasná, pretože preventívnymi šetreniami a sledovaním starostlivosti matky o deti sa zistilo, že matka zanedbáva povinné očkovanie dvoch najmladších detí, povinné kontroly dcéry, ktorá má problémy so srdcom a čaká na operáciu, a tiež zanedbáva povinnú školskú dochádzku najstaršej dcéry. Matka bola upozornená, aby znova nezanedbávala riadnu starostlivosť o deti. Detská lekárka ako aj sociálna pracovníčka Mestského úradu kontaktovali oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, pričom poukázali na opätovné zanedbávanie detí, ktoré sú hladné, špinavé, žijú v neporiadku, dokonca je podozrenie, že sa u nich vyskytli vší. Na základe uvedených faktov bola rodinné prostredie navštívené pracovníkmi orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktorí matke ponúkli poslednú šancu, aby sa vhodne starala o deti. Rodine boli nakúpené potraviny pre deti a matka súhlasila, aby s jej financiami hospodárila sociálna pracovníčka Mestského úradu, pretože si sama uvedomila, že nevie vhodne nakladať s dostupnými finančnými prostriedkami.

Keďže matke bola ponúknutá posledná možnosť, aby sa riadne o deti starala a nezanedbávala ich výchovu a zdravie, uskutočnilo sa po mesiaci šetrenie v domácnosti matky spolu so psychologičkou. Deti však boli znovu špinavé, hladné, v dome bola zima.

Sociálni pracovníci spolu so psychologičkou skonštatovali, že matka nemá osvojené ani základné zručnosti, týkajúce sa starostlivosti detí.

Opakovane bol spísaný návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktoré bolo súdom schválené a deti boli znovu dočasne zverené do starostlivosti Detského domova. S tromi najstaršími deťmi bol v zariadení uskutočnený pohovor sociálnym kurátorom, ktorý sa týkal návštevy matky a jej druha v Detskom domove. Vnímali ich návštevy negatívne, aj keď spočiatku dúfali, že si pre nich mama čoskoro príde, postupne si uvedomili, že je vhodnejšie, aby zostali v Detskom domove, keďže sa o ne matka zaujíma len nepatrne, navštevuje ich sporadicky. Vo veci sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom súd nariadil ústavnú starostlivosť nad všetkými deťmi a matku i otcov zaviazal prispievať na deti výživným, ktoré sú povinní dávať do rúk Detského domova.

Šetreniami u matky sa ukázalo, že situácia sa nezlepšuje, matka je stále nezamestnaná, poberá dávku v hmotnej núdzi. Bytové pomery sa taktiež nezmenili. Deti sa v Detskom domove rýchlo zadaptovali, nemajú žiadne problémy. Uskutočnili sa pohovory s deťmi, ktoré sa týkali rodiny, v ktorej už raz bývali. Išlo o profesionálnu rodinu zamestnancov Detského domova, o ktorej sa deti vyjadrili pozitívne, dokonca si vedeli predstaviť žeby znova v takejto rodine bývali. Deti boli preto zaradené do programu prípravy na náhradnú rodinnú starostlivosť, pričom cieľom plánu sociálnej práce s rodinou a s dieťaťom je sprostredkovanie náhradnej rodinnej starostlivosti formou pestúnskej starostlivosti.

Napriek tomu odporúčame naďalej pokračovať v pohovoroch s matkou, vysvetľovať jej význam rodičovských povinností a vzťahu medzi ňou a deťmi. Je potrebné vplývať na celú rodinu, a to najmä sociálnovýchovným poradenstvom. Navrhujeme neustále poskytovať matke poradenstvo ohľadne hospodárenia s financiami, vedenia domácnosti a spôsobu výchovy detí. Tento prípad otvára typickú nezodpovednosť matky k deťom.

PRÍLOHA F Tabuľka: Analýza výsledkov prieskumu

Kategória/ Prípadová štúdia	Kategória č.1	Kategória č.2	Kategória č.3	Kategória č.4	Kategória č.5
Prípadová štúdia č.1	Zlé znášan ie rodičovských hádok klientom. Drzé a provokatívne správanie klienta voči rodičom, prevažne matke.	Klient pochádzal z neúplnej rodiny, rodičia boli rozvedení. Klient bol rozhodnutím súdu zverený do starostlivosti matky.	Agresivita klienta, napádanie spolužiakov, záškoláctvo, poškodenie majetku klientom, jeho zúčastnenie sa hromadnej bitky.	Spolupráca sociálneho pracovníka so školou, teda s triednou učiteľkou, s okresným prokurátorom, psychológmi v zariadeniach, v ktorých bol klient umiestnený.	Ochota matky spolupracovať s inštitúciami, dohovárani e matky svojmu synovi, snaha o zlepšenie situácie.
Prípadová štúdia č.2	Obviňovanie matky zo spáchania samovraždy otca klientkou. Nerešpektovanie matky ako autority, jej príkazov a zákazov.	Klientka pochádzala z neúplnej rodiny, rodičia sa rozhodli žiť oddelene. Môžeme hovoriť i o dysfunkčnej rodine, kvôli spáchaniu samovraždy otca klientky.	Spáchanie samovraždy otca klientky, jej nezáujem o školu, zhoršený prospech, záškoláctvo, potulovanie sa v nočných hodinách, agresivita, výbušnosť, požívanie alkoholických nápojov, výkon prostitúcie.	Spolupráca sociálneho pracovníka s OR PZ, so základnou školou, strednou školou, s pedopsychiatričkou a so psychológmi v zariadeniach, v ktorých bola klientka umiestnená. Konzultácie s riaditeľmi zariadení.	Záujem matky o riešenie dcérinho problému, ochota komunikovať aj s inými odborníkmi - viackrát na vlastný podnet matka navštívila inštitúcie.

<p>Prípadová štúdia č.3</p>	<p>Vyhrážanie otca klientovi, zlé znášanie rodičovských hádok klientom – vyrastanie v narušenom rodinnom prostredí.</p>	<p>Klient pochádzal z dysfunkčnej rodiny, vyrastal v konfliktnom prostredí, kde si rodičia riešili svoje spory prostredníctvom klienta. Boli síce rozvedení, no v kontakte zostali naďalej.</p>	<p>Agresívne sklony a nepravdivé sťažnosti otca klienta, vydieranie klienta jeho otcom. Klient vykonával vplyvom rodinných nezhôd potrebu vyprázdňovania na rozličných miestach v byte.</p>	<p>Spolupráca sociálneho pracovníka s Okresným súdom, so základnou školou, so psychologičkou, ktorá participovala na sanácii rodinného prostredia, ako aj s oddelením pedopsychiatrie.</p>	<p>Snaha oboch rodičov o riešenie problémov ich syna. Prílišný záujem otca o vyriešenie rodinnej situácie. Matka ochotne spolupracovala s inštitúciami.</p>
<p>Prípadová štúdia č.4</p>	<p>Vážne narušené vzťahy klientky s oboma rodičmi, s biologickým otcom neudržiavala kontakt a s matkou veľmi zriedkavo, napriek tomu, že s ňou žila v spoločnej domácnosti.</p>	<p>Klientka žila v neúplnej rodine, narodila sa slobodnej matke, aj keď sa s biologickým otcom nestretávala, otec otcovstvo dobrovoľne priznal.</p>	<p>Klientka vykazovala záškoláctvo, neskoré príchody domov, krádeže peňazí, stýkanie sa s nevhodnou spoločnosťou, vydieranie matky podrezávaním žíl na rukách, výkon prostitúcie.</p>	<p>Spolupráca sociálneho pracovníka so základnou školou, s OR PZ, s Okresným súdom, so sociálnymi pracovníkmi MsÚ a so psychologmi v zariadeniach, v ktorých bola klientka umiestnená.</p>	<p>Ochota manželov riešiť problém a komunikovať s inštitúciami. Návrh matky na ústavnú starostlivosť jej dcéry, s cieľom vyriešiť situáciu.</p>

Prípadová štúdia č.5	Nezáujem matky o deti, zanedbávanie starostlivosti o deti ako zo strany matky, tak i zo strany otcov detí. Počas umiestnenia detí v DeD matka a otcovia navštevovali svoje deti iba v nepatrnej miere.	Klienti žili v dysfunkčnej i neúplnej rodine. Už od narodenia prvého dieťaťa matka nežila s otcom dieťaťa v spoločnej domácnosti. So svojím druhým partnerom žila sporadicky.	Zanedbávanie starostlivosti o deti matkou. Zanedbávanie hygieny, povinných očkovaní, povinnej škol. dochádzky detí. Otec prvých troch detí sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody.	Spolupráca s Okresným súdom, s Fakultnou nemocnicou, s pedopsychiatričkou, so sociálnymi pracovníkmi MsÚ, s Detským Domovom a s detskou lekárkou.	Nezáujem matky, nechota spolupracovať. Matka neustále prisľuboval a nápravu svojich pomerov, ku ktorej však neprišlo. S inštitúciami komunikovala iba počas šetrení v domácnosti.
-----------------------------	--	---	---	---	---

Vysvetlivky:

Kategória č.1 = Narušené rodinné prostredie (narušený vzťah rodič – dieťa).

Kategória č.2 = Neúplná a/alebo dysfunkčná rodina.

Kategória č.3 = Výskyt sociálnopatologických prejavov správania (nevhodné správanie klientov, návykové látky, záškoláctvo, spáchanie trestnej činnosti, násilie medzi manželmi).

Kategória č.4 = Spolupráca sociálnych pracovníkov oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately s inými odborníkmi z pomáhajúcich profesií pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Kategória č.5 = Spolupráca rodič – inštitúcia (oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, škola, psychológ, súd, diagnostické centrum, reedukačné centrum).

MsÚ = Mestský úrad

OR PZ = Okresné riaditeľstvo policajného zboru

DeD = Detský domov